

**Теорія і практика
спеціальної педагогіки
та психології**

Випуск 9

Збірник наукових праць

ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

НАПН УКРАЇНИ

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Випуск 9

Київ 2017

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА

ІВАНА ГАВРИЛОВИЧА ЄРЕМЕНКА

УДК 376.1 – 056.36(06)
Т33

Редакційна колегія:

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член
НАПН України

Засенко В. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
НАПН України

Кобильченко В. В., доктор психологічних наук

Колупаєва А. А., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН
України

Конопляста С. Ю., доктор педагогічних наук, професор

Кульбіда С. В., доктор педагогічних наук, професор

Скрипник Т. В., доктор психологічних наук, професор

Супрун М. О., доктор педагогічних наук, професор

Тарасун В. В., доктор педагогічних наук, професор

Хохліна О. П., доктор психологічних наук, професор

Чеботарьова О. В., кандидат педагогічних наук, науковий редактор

Гладченко І. В., кандидат педагогічних наук (відповідальна за випуск).

Точки зору авторів публікацій і редакційної колегії можуть не співпадати.

*Друкується за рішенням Вченої ради
Інституту спеціальної педагогіки НАПН України
Протокол № 10 від 10. 12. 2017 р.*

Т33 Теорія і практика спеціальної педагогіки та психології: Збірник наукових праць: до 100-річчя від дня народження професора І. Г. Єременка. - Вип. 9 / За ред. О. В. Чеботарьової, І. В. Гладченко. – К.: Лабораторія олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, 2017 – 254 с.

Збірник містить статті з актуальних проблем теорії і практики спеціальної педагогіки та психології. Представлено результати теоретичних, практичних та експериментальних досліджень проблем навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами, подано рекомендації стосовно їх упровадження в практику, здійснено екскурс в історію проблеми.

Адресовано науковцям, учителям, вихователям, психологам закладів загальної та спеціальної освіти, працівникам соціальної служби, студентам факультетів спеціальної та інклюзивної освіти педагогічних університетів, аспірантам, усім, хто цікавиться проблемами навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами.

ISBN 978-966-188-199-9

© Інститут спеціальної педагогіки
НАПН України, 2017

РОЗДІЛ ІІІ

НАШІ ВЧИТЕЛІ ТА ЮВІЛЯРИ

УДК 929:37. 011. 3 – 056. 29.

До 55-річчя від Дня народження

НАРИС ЖИТТЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ М. О. СУПРУНА

*Гладченко І. В.,
Ханзерук Л. О.*

Доктор педагогічних наук, професор Супрун Микола Олексійович народився у квітні 1962 року у с. Держанівка Носівського району Чернігівської області в родині хліборобів. Батько – Олексій Микитович і мати – Дар’я Антонівна гідно пройшли воєнні і повоєнні лихоліття. Виховали трьох дітей. Сестри Катерина і Олександра багато років чесно працюють на медичній та педагогічних нивах. Після закінчення у 1979 році Держанівської

середньої школи вступив, а в 1984 році закінчив з відзнакою дефектологічний факультет Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького, де отримав спеціальність «Учитель і логопед допоміжної школи. Олігофренопедагог дошкільних закладів освіти». По закінченню інституту працював вихователем у Київській допоміжній школі-інтернат №2, проходив службу у Збройних силах СРСР.

У 1989 році був запрошений на роботу до Інституту педагогіки України на посаду молодшого наукового співробітника лабораторії олігофренопедагогіки. У 1991 році вступив на навчання до аспірантури зазначеного Інституту. Після закінчення у 1994 році аспірантури під науковим керівництвом академіка В. І. Бондаря захистив кандидатську дисертацію на тему: «Педагогічні умови учнівського самоврядування в допоміжній школі». В тому ж році, за рекомендацією академіка В. М. Синьова, перейшов працювати до Київського Інституту внутрішніх справ на кафедру психології та педагогіки, на якій пройшов шлях від викладача кафедри до начальника. Був одним із перших керівників психологічного факультету (1996 – 1997 рр.), на якому із ініціативи академіка В. М. Синьова та професора О. П. Северова була започаткована підготовка психологів для пенітенціарної системи.

У 2009 – 2010 рр. очолював Науково-методичний центр навчальних закладів МВС України. До виходу у відставку (2011р.) працював начальником кафедри прикладної педагогіки та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ. Самостійно розробив та викладав навчальні дисципліни «Методика викладання психології», «Педагогічна психологія», «Педагогіка» на психологічному факультеті НАВС. У 2011 році повернувся до роботи в науковій установі в якості головного наукового співробітника Інституту спеціальної педагогіки НАПН України. Із серпня 2013 року професор кафедри пенітенціарної педагогіки та психології Інституту кримінально-виконавчої служби НАВС. У травні 2014 року був обраний за конкурсом на посаду заступника директора Інституту державної

служби та місцевого самоврядування Національної академії державного управління при Президентіві України. З 01 квітня 2015 року – професор кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова.

У 2009 році отримав спеціальне офіцерське звання «полковник міліції». За роки багаторічної служби нагороджений відзнаками МВС України «За відзнаку у службі» I і II ступеню, «За сумлінну службу» II і III ступеню. У 2012 році за заслуги перед Українською Православною Церквою нагороджений орденом Української Православної Церкви Святого благовірного князя Київського Ярослава Мудрого.

Понад тридцять років працює у сфері дефектології та пенітенціарної педагогіки. У 2008 році захистив докторську дисертацію на тему: «Теорія і практика корекційного навчання дітей з обмеженими розумовими можливостями в Україні (друга половина XIX – перша половина XX століття)», (науковий консультант академік В. І. Бондар). У 2010 році отримав вчене звання професора по кафедрі практичної психології.

У 2005 році під його науковим керівництвом С. В. Кушнар'ов захистив першу в Україні кандидатську дисертацію із соціальної педагогіки, присвячену питанням ресоціалізації людини похилого віку «Соціально-педагогічні умови надання допомоги засудженим похилого віку». Ними започаткований новий науковий напрям в пенітенціарній педагогіці – «Пенітенціарна геронтологія». Основні положення якого розкриті у науково-методичному посібнику «Основи пенітенціарної геронтології» (– К.: МП «Леся», 2002 р.). На сьогодні вчений здійснює наукове консультування та керівництво п'яти докторських та шести кандидатських дисертацій із богослов'я, корекційної та соціальної педагогіки, спеціальної й юридичної психології. У 2010 році В. В. Кобильченко захистив докторську дисертацію зі спеціальної психології, науковим консультантом якої був М. О. Супрун. Загалом вчений підготував 1 доктора психологічних наук та 7 кандидатів наук з різних галузей психолого-педагогічних знань. Він є членом двох

спеціалізованих Вчених рад та редакційних колегій декількох науково-методичних видань НАПН України і НАВС.

Постійно працює над підвищенням свого науково-педагогічного рівня, є автором та співавтором понад 300 наукових і науково-методичних праць, зокрема 3 монографій, а також декількох навчальних посібників. Серед яких:

1. Супрун М. О. Основи професійного самовиховання майбутнього співробітника МВС України: навч. посібник. – К.: КІВС. –1998;

2. Супрун М. О. Основи вікової та педагогічної психології в навчальній та позааудиторній роботі спеціалізованого закладу освіти: навч. посібник. – К.: КІВС. – 1998;

3. Супрун М. О.: Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.): монографія. – К: КЮІ МВС. – 2005;

4. Легуша С. М., Супрун М. О. Правове виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України: сутність, функції та механізм: монографія. – К: КЮІ МВС. – 2006;

5. Супрун М. О. Корекційне виховання учнів допоміжної школи засобами учнівського самоврядування: монографія – К.: «Леся». – 2009;

6. Супрун М. О. Методика викладання психології у вищій школі: навч. посібник, рекомендований МОН України. – К.: Атіка (у співавторстві). – 2012.